

KÁRPÁTI LAPOK

Magyarországi Kárpát turistaegyesületek kiadványa

A turistaság, a honismeret, a természetvédelem terjesztésére

Kiadó, szerkesztő: Nagy Péter (peter.nagi@t-online.hu)

Zirci arborétum

Tárkány Via Ferrata

Szépségek a szomszédságban

Rejtett zugok az egri Bükkben

KEE rendezvényei, MKE túrái

Kísért a múlt Tallóztatás régi újságokban

Farkas Péter az Egri Újság „Turista élet” rovatában találta az Eger környéki Bükkel kapcsolatos írásokat. Amelyeket önzetlenül és örömmel megoszt a Kárpáti Lapok Kedves Olvasóival. (Az írásokat eredeti helyesírással közöljük.)

Csillagfényes, holdvilágos éjszakai túra a Bükkben

Egri Újság, 1931. október 16.

A természetimádó alig várja a vasárnapot. Néha a hét közepén már elfogja valami ellenállhatatlan vágy, valami legyőzhetetlen erő... úgy érzi, fojtja a város nyomasztó levegője, úgy érzi, hívja az erdő, várják a hegyek.

Egy szép őszi estén nekivágtunk A Bükknek.

Mónosbélton egy jó óras gyalogséta után fennállunk a Bélkő csúcsán. Leáldozóban van a nap. Bíborsugarai káprázatosan csillognak a mélyben hallgató templom tornyain.

Délnyugat felé tenger hömpölyög a város, Eger fölött: egy tenger füstből és porból. Szinte hihetetlen elgondolni, hogy ebben a miazmás gomolygásban éljük napjainkat, minden hétből hat napot. S vannak, akik még a hetedik nap sem vágnak ki a szabadba, testet és lelket cserélni.

A hold csábítóan ragyogja az erdőrengeteg kanyargó ösvényeit, amelyek el-el vesznek egy-egy hirtelen sikló kanyarulatban. Majd ismét a gerincút éles peremén botorkálunk, lassan bandukolva az Őrkő felé. A fennsíkon ismét megtaláljuk a jól ismert ösvényt s rövid gyaloglás után már fennállunk az egri Bükk legszebb kilátóján, az Őrkő tetején.

Messze a város villanyfényei pislognak, alant a völgyek mélyén szarvasbikák böngnek, a holddal leöntött utakon futva párnok után.

S ahogy elhagyjuk a csúcst, ismét más kép fogad. Illatos füvek, zizegő avar, hangtalanul kóválygó levelek, enyhe őszi szellő, a bokrok, cserjék közt lomhán csörtető árnyak: forráshoz igyekvő vaddisznók, őzek. A hold sem hagy cserben, megezüstöz mindent, pazarul.

A Pallaviczini vadaskert kerítése mellett járunk már, útban a szilvási tó felé, mikor lomha felhógomoly ereszkedik a hold elé és irigyen eltakarja. A sokfelé futó ösvény, vadcsapás között sokáig kell keresni az utat, mely vezet a Szalajka-völgybe. Sötét fenyők, évszázados fák alatt visz utunk, míg végre a tompa zúgás-morajlás figyelmeztet a vízesésre.

Tündökölve omlik a sziklából a víz, mintha folyékony ezüst ömlene alá, ezüst patak, mely a sziklák lépcsős szélét érve, száz ágra szakadva, mint tündöklő fátyol zuhan alá...

Láttam már sokszor a szalajkai vízesést, láttam tavasszal a mosolygó kék eget tükröződni kristályos habjain, láttam nyáron az aranylónap sugaraival beragyogva, láttam ősszel, hulló levelek százait sodorni, és télen, mikor fehér takaró üli a környező sziklákat s a vízsugár helyett merev jégcsapok formáltak szakállt, de ez az ezüsthényben úszó vízfátyol felülmúlja valamennyit...

Reggel van már, mire a szilvási állomáshoz vetődünk.

Rejtett zugok az egri Bükkben Kővölgy–Felső szoros

Egri Ujság, 1931. szeptember 12.

Az egri Bükk területén számos, szebbnél szebb völgyet ismerünk, melyeknek legfőbb jellegzetessége, hogy valamennyi hosszú távolságra húzódik. Most egy olyan rejtett zúgba vezetem az olvasót, ahol az egri turisták közül is nagyon kevesen jártak.

Cserép vár alatt, keleti irányban fekszik a Kővölgy, mely a Tard községtől északra húzódó Mélyvölgyből a Nagymajornál ágazik ki. Bejáratánál széles és kb. 2 km. hosszú pompás kaszálónak ad helyet, majd a Mangó-tető (325 m.) és Karudhegy (366 m.) erdős oldalai között mintegy másfél kilométeren összeszűkül, végül ismét kiszélesedik és 2 km. hosszú szakaszon bársonyos, üdezőld fű takarja.

A völgy nevével ellentétben eddig mitsem tapasztalhatunk, ami a Kő-völgy elnevezést megindokolná. Szinte csalódottan haladunk tovább a völgy végére, ahol legnagyobb meglepődés közepette a Sós-tető (342 m.) és a Szaduszka-tető (338 m.) oldalain csodás sziklabástyák sorozatából képződött, hosszú csipkeoromzattal szegélyezett, mindjobban összeszűkülő és erősen emelkedő Felső szorosba érünk. A szoros fenekén, az oldalakról legördült hatalmas kőtömbök rendetlen összevisszaságban, ősidők óta hevernek és állják utunkat. Látható felületük a zöld szín összes árnyalataiban pompázó, puha mohával vannak benöve és a vadregényes szoros titokzatoságát még jobban növeli s nyújt felejthetetlen látványt.

A félméter hosszúságú remek sziklaszoroson végighaladva, ennek folytatásaként hegynyergeken, a Kis és Nagy Farkaskő (362-365 m.) között vonuló völgyi réteken át a Szár völgybe s tovább a Tamásszéki, végül a Belvác völgyön végig a Kácsí bércek között fekvő Belvác tisztásra (600 m) juthatunk.

Hubay József

Rejtett zugok az egri Bükkben Kaptárkövek

Egri Ujság, 1931. október 24.

Eger vidékének elzárt völgyeiben, erdős hegyoldalak bozotos szurdokában bizarr alakú sziklacsoportokra bukkan a természet titkai után kutató turista. E sziklacsoportok a tudósok megállapításai szerint őskori sírkövek, melyeket a hegyoldalak kiálló bordájának szilárdabb keménységű ryolit kőzetébe, állítólag még az őspogány hunmagyarok faragtak primitív eszközökkel. Az egyes sziklatömbök alakja kaptárhoz vagy hegyesen végződő búbos-kemencéhez hasonlít, melyről a nép kaptárkövek, nyergeskövek és ördögtornyának nevezi és fantasztikus regéket fűz hozzá. Magassága 10-20 méter között váltakozik, hátát nyeregalaku gerinc köti össze a hegyoldal tömegével, míg oldalán számtalan fülke látható, melyek hosszas négyszög alakban vannak kivájva. A fülkék magassága általában 80-100 cm., szélessége 20-30 cm., mélysége 15-20 cm., melyben a vízszintes talapzatra állított hamvedertartók nyertek elhelyezést, a talajtól el nem érhető magasságban.

Ezen emlékkövek 12 csoportban fekszenek városunk környékén, melyek közül különösen említésre érdemesek, legszebb és aránylag legépebbek a szomolyai és cserépváraljai sziklacsoportok, míg a Nyergesen, – Czakó tetőn, – az ostorosi, valamint a kácsí határban fekvők alaposan elkoptak, pusztultak. Nagyban elősegítette pusztulásukat az, hogy a régi világ népe közismert vandalizmussal kutatót e hegyeken, állítólag elrejtett kincsek után.

Évtizedekkel ezelőtt megtörtént, hogy a századok folyamán feltöltődött talaj szintje alatt egy még érintetlen fülkére bukkantak, hol egy fehéres porral telt agyagkorsót találtak s mivel arany nem volt benne, hát egyszerűen – bizonyára dühükben – a földhöz csapták. Mily kár, hogy nem őrizték meg a tudomány számára.

Hubay József

A Bükk kaptárkövei

Turisták Lapja

1934. október 49. évfolyam 10. szám 290-

A **Turisták Lapja** f. évi 6-7. számában a fenti címen értékes közlemény jelent meg **Kolacsokovsky Lajos** tollából. Örömmel, mondhatnám mohón fogtam olvasásához, remélve, hogy végre teljes hitelességgel megismerkedhetem e titokzatos alkotásokkal, melyekkel bükki túráimon oly gyakran találkoztam, s melyek mindannyiszor lebilincseltek rejtelmességükkel. Sorrajártam valamenynyit, órákat töltöttem egyegy csoport tövében, s távol a világ zajától, igyekeztem képzeletemben környéküket benépesíteni alkotóikkal, az őslakókkal.

Nehéz feladat volt. Nem tudtam, hogy imára sorakoztassam-e őket, amint környékbeli telepeikről idegyűlve, esti tűzfénynél végzik szertartásukat bálványaik előtt, avagy holdfénynél, csendes merengésben lássam őket elhunytjaik urna-sírhajai körül.

Áldozati helyek voltak-e? Bálványok? Avagy urna-sírgyűjtők?

Többirányú érdeklődésemre megnyugtatóan elfogadható feleletet sohasem kaptam. Szakemberek tartózkodóan nyilatkoztak, a környék népe pedig naiv mesékkal próbálta kíváncsiságot kielégíteni.

Folyóiratunk fentemlített közleményétől reméltem szakszerű felvilágosítást. A cikkíró druida emlékeknek tartja őket. Hogy e megállapítást nem tartom valószínűnek, azt a cikkíró úr is megbocsájtja, ha saját szavaira hivatkozom, melyekben kifejezést ad annak, hogy nem áll rendelkezésére olyan lelet, melyre építeni lehetne.

E soraimmal szeretnék néhány adattal szolgálni, s hiszem, hogy ezek az adatok közelebb viszik a lehetőséget a talány megfejtéséhez.

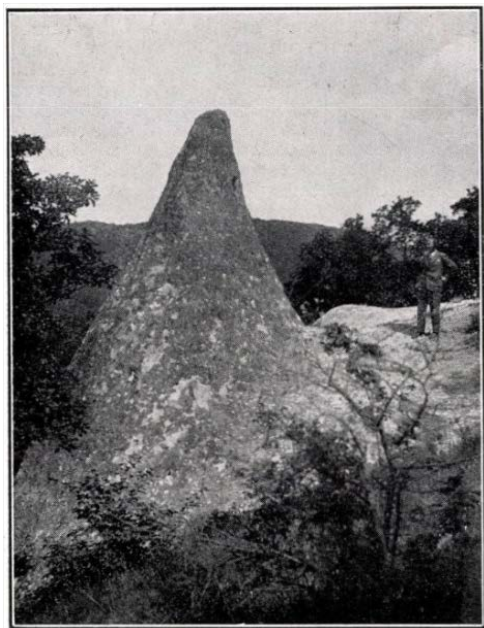
Három kaptárkő csoportot szemléltem körül, ha nem is szakszerűen, de mégis körültekintőbben, mint azt a túráját járó legtöbb turista tenni szokta.

A **Hintóvölgyi-kaptárkő** lábát hirtelen szakadék metszi, melyet a benne csörgedező csermely

roncsol időnként, ha egy-egy zápor megnöveli erejét. A meredek szakadék falán hamu-sáv hívja fel a figyelmet. Cserépdarabok is kacérkodnak. Belekíváncozik a szegesvégű bot. Kifordul nyomában egy csöveslábú pohár. Utána csakhamar a második. (Mindkettő a Miskolci Múzeumba került.) Azután cseréptörmelék, mintegy félmázsányi. — Misem természetesebb, minthogy otthon hozzáláttam a törmelékek összerakásához. Egy darabot sikerült teljes egészében összeilleszteni. Litényi űrtartalmú, korong nélkül készült, méretéhez aránylag nagyon vékonyfalú, fületlen váza. Mintázata: belekarcolt horogkeresztű ábrák. A többi törmelék is hasonló mintázatú. Egyesek 8—10 liter űrtartalmúak lehettek. Szípkézett szélű, kígyóvonal díszű, 30 cm átmérőjű csöveslábú edénytöredékek is akadnak. Sajnos, annyira hiányosak, hogy egészé rekonstruálni nem lehet őket, míg a hiányzó, különösen jellegzetes részeket hivatásos kutatók ki nem termelik, amennyiben a csermely már el nem szállította volna azokat. Én mindenesetre külön csoportosítva elraktároztam őket, hogy adott esetben az illetékesek rendelkezésére álljanak.

A Mészhegy lejtőjén elterülő kaptárkövek

alja: szántóföld, mely tele van szórva cserépdarabokkal, miket az évről-évre megismétlődő szántás folyton aprított. Hangsúlyozom, hogy korongon készült cserépdarab itt sincs! Közvetlen a kaptárkövek fölötti sík terület őslakótelep volt, nézetem szerint a kaptárkövek tartozéka. A terep kör-háromnegyedében a völgyre néz, míg a hegyerinc felé eső része kőkerítéssel volt védve. A kőtöanyag nélkül rakott falat az idők folyamán szélesen elterülő barrikáddá gázolták a cserépfalusiak, kik emberemlékezet óta innen termelik a házuk tapasztásához alkalmas földet. Minden kocsirakomány földdel egy-egy cserépedény esik áldozatul. Alig félórás ottidőzésem alatt két kis bögrével lepett meg a fuvaros. Hogy miminden ment már itt veszendőbe, azt a szertheverő, szépendízített edénytöredékek igazolják fájdalmasan. A telep közepén nagy szikla hever, mely csiszolászatul szolgált.

A mészhegyi kaptárkő (Dr. Bielek Tibor felv.)

A Csordásvölgyi kaptárkő tövén újabb kutatott valaki. Ott tátong a gödör betemetetlenül. Egy kidőlt fa is siratja a műveletet.

A kaptárkő alatti völgy ma veteményesül szolgál. A szántáson áthaladva, csak futólagos szemlélődés közben egy kővéső, egy orsókarika s egy agyagyöngyszem került terítékre, s az elmaradhatatlan cseréptörmelékek sokadalma. Itt is hangsúlyozom, hogy e cseréptörmelékek egytől-egyig korong nélkül készült edények maradványai.

Egybevetve e három kaptárkőcsoport környékén észlelt megfigyeléseket, szerény véleményem az, hogy a kaptárkövek nem druia, illetve kelta emlékek, hanem ezeket megelőző hallstatti-, bronz-, réz-, sőt neolith-kor emberének alkotásai.

Nem vitás, hogy kelta népek jártak a környéken. E kor edényei elég gyakoriak. E nyáron is egy mezőkövesdi kavicsbányamunkás egyszerre tíz darabot hozott hozzám. Természetes, hogy a lelőhelyet rendszertelenül feldúlta a csákány, s néhány darabka vaspengén kívül mit sem tud-

tam már a helyszínen megmenteni. La Tene-idők emlékei. Az edények mind korongon készültek. A kaptárkövek környékén, mint főntebb kifejtettem, ilyenek még véletlenül sem akadnak. Szándékosan használok a véletlenül kifejezést, mert ahogy egyebütt egymás közelében előfordulnak, ugyanúgy a kaptárkövek környékére is eljuthatott volna egy-egy belőlük, ami kétségtelenül zavarólag hatna, s vitára adhatna alkalmat; de miután ott teljesen hiányzanak, semmi ok sincs arra, hogy mindenáron odatelepiítsük őket!

Az, hogy a kaptárköveken lévő fülkék urnák befogadására szolgáltak volna, föltehető, de pozitívum ennek bizonyítására nincsen, mert a talált cserépek egyikéből sem lehet hamvvederre következtetni, s az eddig talált edények mérete is nagyobb, mint amelyet a fülkék mélysége magába tudott volna fogadni. Kétségtelen, hogy a fülkék legtöbbször ürege az évezredek folyama alatt laposodott, mert hygroscopikus rhyolitufa külső rétegét a téli fagy állandóan morzsolta, a szél munkája is koptatta. A kopásokat szemléltetően bizonyítják a helyenként éktelenkedő, ellenállóbb anyagú ökölnyi dudorok, melyek eredetileg nem álltak ki az egyenletesen kalapált kúpokból, s ha az így hiányzó réteget hozzáképzelnék a mai felszínhez, tetemesen mélyülnek a fülkék is. Ki tudja, hány ilyen réteg vált már le?... A talált edényeket nem is akarom mindenáron a fülkébbe erőltetni, de kétségtelennek tartom, hogy volt tulajdonosaik lehettek e rébuszok alkotói, s így kormeghatározó szerepük alig lehet vitás.

E folyóiratnak nem lehet hivatása, hogy benne régészeti ábrákat sorakoztassak fel, eleget tartom, ha szóval említem meg, hogy e három helyen talált edények zöme megegyezik a novaji, füzesabonyi, derékegyházi edények kivitelével, s így ezek korának ismerete révén a kaptárkövek kora is ismertnek vehető. Az, hogy azokon a helyeken nincsenek kaptárkövek, mit sem változtat a dolgon; ott is lehettek ezen ismeretlen célt szolgáló alkotások, azonban összerakott kövekből, melyeket az utókor embere széthurcolt, míg a kaptárkövek helyhezköttöttségét, állandóságát a rhyolitbérc adottsága telte lehetővé.

Annak fejtegetésébe, hogy mégis mi lehetett a kaptárkövek rendeltetése, nem bocsájtkozom. Erre nem érzek sem hivatottságot, még kevésbé tehetséget, s mint már hangsúlyoztam is, igénytelen soraimnak — a helyi ismeret alapján — csupán adatszolgáltatás a célja. Annyi hozzászólást mégis megkockáztatok, hogy a kaptárkövek — ha a fülkék urnakamrául szolgáltak volna is — elsősorban mégsem temetkezési célra készültek, mert erre a célra a tufahegy oldalát szelte volna le a kor embere, s az így nyert síkba: sokkal kevesebb munkával a fülkék egész sorait elhelyezhette volna. Mert az, hogy az ő kezdetleges szerszámával oly horribilis munkát végezzen, s egy egész hegyoldal lefaragásával a megmunkált tömeghez arányítva: elenyésző kis kúpot alkosson, s ennek térbeni kihasználását is némelyiken csak 2—3 fülke elhelyezésére mérsékelje, — mondom, ezt az erő- és munkafecsérlést — ha mégannyi ráérő ideje is volt, — nem tudnám néki megbocsájtani.

Lelki szükségletből **elsősorban istenséget** faraghatott magának, s mint ahogy a kereszténység templomai mellé is temetkeztek egyes kiváltságosak, ugyanígy juthatott ezen istenség falába is e néhány fülke. Egy egész hegyoldal, nagy tömegével nem tud úgy kiváltani különösebb áhítatotkeltő érzéseket, mint egy olyan alkotás, mely bár kisebb a hegy tömegénél, de a gyarló ember méretéhez viszonyítva mégis monumentális, s jobban tudja koncentrálni a fantáziát. Ahogy meglepik a mai kor emberét azok első megpillantásra, elképzelhető, hogy mennyi hittel, félelemmel, tisztelettel rajongta körül őket ama kor primitív embere, mennyi erővel, hatalommal ruházhatta fel babonára fogékony lelke, kétségtelenül impozáns tömegüket.

Ami a kaptárkövek jelenét s jövőjét illeti, bizony megérdemelnék a fokozottabb kíméletet, mert amit az idők vasfoga emészt rajtuk, abba bele kell nyugodnunk, amit a természet laboratóriuma változtat felszínükön, azt nevezhetjük patinának, de ami sérüléseket barbár kezek, s lábak ejtenek testükön, azok fájdalmat kell, hogy

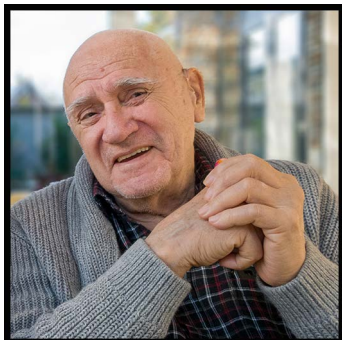

A furgálvölgyi kaptárkö (Dr. Bielek Tibor felv.)

keltsenek minden szépért lelkesedni tudó ember lelkében! A környék népe a megszokottság révén ügyet sem vet reájuk. Inkább a kirándulók rohamozzák meg szeges cipőikkel; egy-egy majálistozó iskola egész diákhada reájuk telepszik (bizonyára nem sejtve, hogy tilosban járnak); s minél inkább terjed a turistáskodás, vikendezés eszméje, annál fokozottabban nő a rombolás veszedelme. „Nomina stultorum” vésetek is gyakoriak rajtuk.

A legtöbb kaptárkö község és nagybirtokos tulajdonában van, akik el nem adják területüket, de hiszem, hogy ha illetékes pártfogók fölkérnék őket, megértően belegyeznének abba, hogy drótsövényvel elkeríthessék azokat. Így a szemgyönyörködhetne bennük anélkül, hogy az érdeklődők fölkapaszkodásaikkal rongálhatnák amúgyis viharvert testüket.

Kovács Kálmán

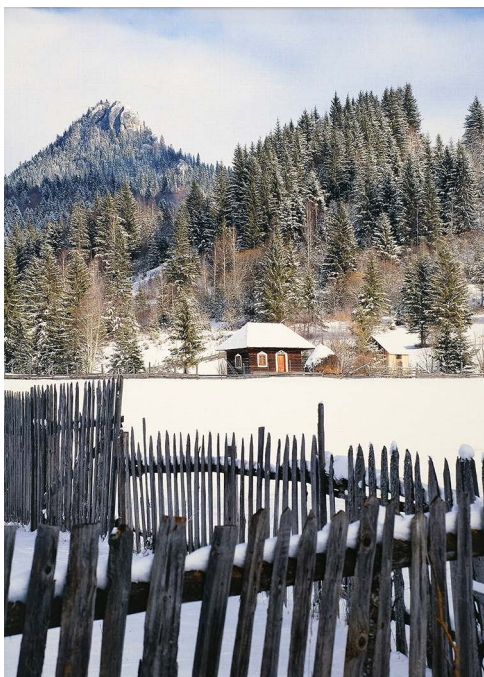
Fejér Istvánra emlékezve

A Heves Megyei Fotóklub korábbi vezetője, Fejér István „Arany Kazetta” életmű díjas fotóművész 82 éves korában, 2021. 10. 21-én eltávozott körünkéből. Pista 35 éven át vezette a Heves Megyei Fotóklubot és egyik alapító tagja volt a Nadar Csoportnak. Tevékenysége során sok fiatallal szeretett meg a fotográfiát. Erdélyben gyakran járt. Nagy barátságban volt Dezső Lászlóval, az Erdélyi Kárpát-Egyesület korábbi elnökével.

Ez a felvétel Fejér István halála előtt másfél évvel korábban készült

Válogatás Fejér István Erdélyben készült fotóiból

Kárpát Egyesület, Eger rendezvényei

Erdőjárók

Sípos Viktor vezette túrát kedvező időjárási körülmények mellett, október 9-én *Bükkzsérc – Mákszem – Völgyfő – Török-út – Várkút – Tiba-kút – Eger* útvonalon gyalogoltuk végig.

Miután a tömegközlekedéshez nem kellett alkalmazkodnunk, a 20 km hosszúságú túrán Viktor sok érdekes dolgot mutatott. Ilyen volt például a hiúz „csapda” és a határkő. Ez utóbbi a Szatmári Püspökséghez tartozó erdő határát jelző határkő. A képen is látszik az SP monogram ami bele van vésve a kőbe. Itt még megyehatárt is jelez. Bükkzsérc község Borsod megye – Felsőtárkány Heves megye. A Szatmári Püspökségnek itt Borsod megyében volt a birtoka (erdeje). A szomszédja itt Heves megyében az Egri Érsekség volt.

Beszélt az erdőgazdálkodásról, a tölgyfák gazdasági szerepéről. Remek túra volt. Sajnálhatják azok, akik kihagyták.

A képen Viktor a történelmi határkő feliratait mutatja

Őszi színek az erdőben

Másnap, azaz október 10-én vasárnap Tietze Nándor után ment a turista csapat. A 15 km hosszú útvonal *Bányahegyi elágazó – Nagymező – Bánkút – Huta rét – Millenniumi kilátó – Szilvásszék* volt. Amit a szép napsütéses időben – a pandémia idején szokatlanul nagy létszámban – jártunk végig. A 2000. augusztus 20-án átadott gyönyörű faszerkezetes kilátóba nem mentünk fel, a talajszintről így is megcsodáltuk az őszi színekben pompázó tájakat.

Egy kis pihenő Bánkút irányába

MKE Eger Bükki Osztálya emléktúra

1891. július 6-án (140 taggal!) megalakult a Magyar Kárpát Egyesület Egeri Bükki Osztálya. Elnöke lett dr. Kállay Zoltán főispán. Ügyvezető alelnöknek dr. Pásztor Bertalant választották meg. Alapító tagok: Kandra Kabos, Maczky Valér, dr. Bartalos Gyula, Grónai Sándor, Zalár József, Ledniczky Ipoly, Kovács Kálmán, dr. Grósz Kálmán, Ringelmann Imre.

Első kirándulásukat 1891. október 20-án tartották Eger – Nagy Eged – Tiba – Vár-hegy – Felsőtárkány útvonalon.

A Kárpát Egyesület, Eger túravezetői – október 16-án szombaton – ennek a 130 éves emlékére szervezte és vezette ezen úton a túrát. Pontosabban, az akkoriban nem létező két végpont, Eger várállomás és Felsőtárkány Túráközpont beiktatásával.

Egy kis történelmi visszatekintés az Egeri Ujság 1891. 12. 22-én megjelent írásából. (Megtalálta: Farkas Péter)

— A Kárpát-egyesület egeri Bükk-osztálya e hó 20-án rendkívüli közgyűlést tartott Dr. Kállay Zoltán úr ö méltósága elnöklété alatt. Egyetlen tárgya volt e gyűlésnek az ügyrend feletti újabb határozás, melynek egy részét a központ jóvá nem hagyta azért, mivel az alapító tagoktól befolyó 50 frtból az ügyrend a központnak csak 20 frtot, juttat, holott a központ 30 frtot követel alapszabályaira hivatkozva. Mielőtt, azonban e kérdés tárgyalásába bocsájtkozott volna a közgyűlés, dr. Pásztor Bertalan ügyvivő alelnök felvetette azt a kérdést, hogy vajjon nem lenne-e czélszerű, ha az egeri Bükk-osztály épen úgy, mint a gyöngyösi Mátra-osztály, a Kárpát-egyesületből kiválnék, és e helyett a Budapesten legújabbán alakult Túrista-egyesületbe állna be. Az alelnök hosszabb indoklása és az ebből fejlődött vita után oly értelmű indítvány fogadtatott el, hogy a kérdés tanulmányozás végett adassék ki egy bizottságnak, mely bizottság a legrövidebb idő alatt tegyen véleményes jelentést az e célra legkésőbb január 15-ig összehívandó közgyűlésnek. A bizottság rögtön megválasztott és pedig elnökül Nagyságos Kempelen Radó úr, tagjaiul: Dr. Maczki Valér, Weidl Gyula, Kapácsy Dezső, Bartalos Gyula, Kandra Kabos, Dr. Pásztor Bertalan, Ledniczky Ipoly. Dr. Csutorás László, Szokolay Lajos, Klasánszky László urak. Ezzel egyéb tárgy hiányában a gyűlés berekesztetett. El nem mulaszthatjuk itt kifejezni sajnálatunkat azon nagyfokú közönyösség fölött, melylyel az egeri Bükk-osztály tagjai viseltetnek ujonnan alakult s egyedüli turista-egyletünk iránt, mely közönyösségnek tudható be, hogy a közgyűlésen oly csekély számmal jelentek meg a tagok, hogy alig volt az határozatképes. Reméljük azonban, hogy jövőre annál is inkább tejes számban fognak a tagok megjelenni, mert az egylet életére nagy fontosságú kérdés felett kell majd határozni.

A 14 km-es túra megvalósított nyomvonalra tehát: *Eger várállomás – Nagy Eged – Tiba – Vár-hegy – Felső-tárkány Kárpát Túraközpont.*

Hűvös őszi, de napsütéses időben nyugodt tempóban tettük meg a tervezett utat. Hosszabb pihenőt a Vár-hegy tetején, 1929-ben átadott dr. Smrecsányi Lajos egri érsekről elnevezett kilátóból megmaradt beton tuskóinál tartottunk. Ünnepi szónoklat nem volt, de egy kis történelmi visszatekintés igen.

A jó erőnlétben lévő kirándulóink hamar megérkeztek Felsőtárkány Kárpát Túraközpontba. Ahol a nagy nyüzsgés ellenére már vártak minket. Ugyanis évforduló túránkkal egy időben zajlott **Herperger Anita** szervezésében a „*Bükki Batyus Barangolás*” teljesítménytúra.

A kapott frissítők után emléktúrázóink a közeli buszmegállóban rövid várakozást követően visszautaztak Egerbe.

Túra Gyuri bácsi emlékére

Egyesületünk meghatározó egyénisége volt **Bónusz György**. Remek túrákat szervezett, vezetett. Sokan ismerték, kedvelték. Talán ennek volt köszönhető a 2. emléktúráján megjelentek száma. Október 24-én vasárnap – a vilá járványtól való félelem ellenére –, 26-an jártuk végig a *Felsőtárkány Barátvölgyi rom – Samassa-ház – Stimecz-ház – Felső-tárkány* útvonalat. **Sipos Viktor** és **Nagy Péter** Gyuri bácsi „stílusában”, helyenként jelzetlen, kalandos ösvényeken vezette a csoportot. A 13 km hosszúságú emléktúrát a Turisták Istene is segítette, mindig csodaszép időben haladtunk. A felsőtárkányi érkezés kocsma látogatást is lehetővé tett, mivel az egri busz az orrunk előtt ment el.

Felsőtárkány Kárpát Túraközpontban együtt a teljesítménytúrázókkal

Egyedüli sajnálatos tény, hogy – **Tietze Nándor, Sipos Viktor** és **Nagy Péter** *túravezetőkkel együtt* – összesen kilencen voltunk ezen a 130 évvel ezelőtti történelmi eseményre megemlékező túrán.

Bujdosó-kő melletti emelkedőn, kanyargós ösvényen szép időben haladtunk

A Tárkány Via Ferrata helye felülnézetben a Felsőtárkányi Szurdok-sziclán

Ferrátázás Felsőtárkányban

Tárkány Via Ferrata névvel a Bükk kapujának számító Felsőtárkányban, a felhagyott kőbánya közelében lévő sziclákon vasalt turista út épült. A 349 m hosszúságú 11 szakaszra osztott út különböző nehézségű, B-D besorolású. Szintkülönbsége +80 m ill. -83 m. Aki ismeri a Dolomitokban lévő via ferrata, vagy Ausztria nevezetes klettersteig helyeit, az nevésségesnek tarja a tárkányi vasalt utat. Ennek ellenére azt írom, hogy ez a könnyen elérhető, profi módon kiépített mászóhely kiváló tanulási lehetőséget biztosít. A próbálkozó felmérheti testi-lelki képességét, továbbá lehetővé teszi a technikai fogások elsajátítását. Mindezekon túl, jó a levegő, a környezet, a táj látványa is gyönyörű. Egyesületünk aktív tagja **Tietze Nándor** – aki az említett országok vasalt útjainak sokszoros megmászója – nem véletlen vállalt szerepet a Tárkány Via Ferrata népszerűsítésében. Október 30-án szombaton – két délelőtti időpontban – ferráta oktatást tartott az érdeklődőknek. KEE tagoknak a tanulási lehetőség ingyenes volt, a felszerelés bérleti díját kellett fizetni az üzemeltető Balance Training and Outdoor Bt. számára. Miért fontos a felszerelés? A vasalt úton történő mászáskor előforduló zuhanás elkerülésére, a leeső kövek okozta fejsérülés kivédésére. Az alapvető védőeszköz áll: beülő, zuhanásgátló, más néven kantár, karabinerek. A drótkötelek okozta sérülések elkerülésére nagyon fontos a védőkesztyű viselete is.

Az oktatás során a legfiatalabb tanulónk 12 éves volt, a legidősebb pedig 80. Egy középkorú mászónk a menekülő utat választotta. Ebből is látható, hogy e sportnak nem korlátja az életkor.

Kaptárkövek

A Gyuri bácsi emléktúrán az a vád ért, hogy mindig ugyanoda, ugyanazon az útvonalon szervezem a túráimat. Emiatt az olyan uncsi (unalmas). A kritikusom kalandósabb, – mai divatos szóval élve – élmény kirándulásokat keres. Bár a november 6-a szombatra tervezett kaptárkövek túra nyomvonalán változtattam egy kicsit, az említett élményturista még sem jött velem.

Hatan jártuk végig az *Eger Szöllőcske buszmegálló – Cakó-tető – Nyerges-tető – Eger* 16 km hosszúságú gyalogutat. Amit a „*Rejtett zugok az egri Bükkben*” 1931-es írás említ (lásd a 3. oldalon), Cakó- és Nyerges-tető kaptárköveit alaposan körbejártuk, kiegészítve a Bükkaljai kőkultúra további látnivalóival.

Ugye, a mai napig nem tisztázott a kaptárkő fülkéinek valódi „feladata”. A szakrális, a temetkezési, a méhészeti lehetőségek mellé a képen láthatóan egy kényelmi funkciót is feltételezünk

Szép túra!

Bükkszentkereszt – Kilátó – Ágnes rét – Fehérkő-lápa (turistaház frissítéssel) – Fehér-kő – Lillafüred, hossza 11 km, szint 250m.

Ötletgazda **Köves Gyula**, egészségi állapotára való hivatkozással mást kért fel a túravezetésre. Nyolcan vállalták a könnyű túrát. Csoki kutyának jönnie kellett, de ezen feladatát az emberekhez hasonlóan jókedvvel és örömmel teljesítette. Lillafüreden a buszindulásáig szabad program volt.

A társaság egy része a vendéglátóhelyeken feltöltődött, mások pedig tettek egy hosszabb sétát a Hámori-tó mellett.

Kirándulóink a Fehér-kő (533 m) kilátópontján

Találkozás a Mikulással

Az idén ez a jeles, túrázással kiegészített közösségi nap a hivatalosnál hamarabb, december 4-én szombaton lett megtartva. „A sok elfoglaltsága miatt két nappal korábban kérte a találkozót a Mikulás, de elfoglaltságát ismerve, természetesen alkalmazkodunk hozzá!” – olvashattuk a program kiírásában.

Tietze Nándor vezette gyalogtúrát is vállalók *Eger-Berva – Korozs-kő – Les-ház* útvonalon, a házhoz érkezve láthatták meg először a Mikulást. Majd délután kettő és négy órakeret között elökevert Mikulásnak örvendezhettek a látogatók. Ez utóbbi időpontban a Les-ház színes kivilágítása fokozta a találkozás örömet.

Az édességek mellett volt enni- és innivaló is. Így aztán a társaság apraja és nagyja egyaránt jól érezhette magát.

A délelőtti találkozás a Mikulással
(fotó: Tietze Nándor)

Egyesületi évzáró Tamás-kúton

A december 11-e szombat az idén munkanap volt. Emiatt az ebéd későbbre lett halasztva. Az ötlet bevált, mert a dolgozók munka után gépkocsival időben ki tudtak jönni a Tamás-kúti-házba, a szabadtéri rendezvény helyszínére. A szabadnaposak pedig a *Felsőtárkány Csárda – Bujdosó kő – Tamás-kút* útvonalon kirándulva készítették elő hasikájukat a *Sípos Viktor* által főzött szarvasgulyásra.

Az elmúlt évi ilyen rendezvényünk kényszerű (pandémia) törlése miatt, az ideire szép számmal összejött társaság – a kedvezőtlen időjárás ellenére is – jól érezte magát. Ötleként felmerült, hogy ezt az eszem-izom beszélgetős partit nyárra, Samassára kellene áthelyezni.

Koccintás a város felett

Szilveszter éjjelén a szokásos *Eged-hegyi túra* az idén nem maradt el. Egy kis túzással írom, hogy alig láttuk egymást az egri várállomás találkozóhelyen. Hiszen erősen felhős-ködös, nemszerettem időjárási körülmények között indultunk Eger fölé. Fejlámpák fényében a szőlők között, majd a

tanösvényen haladva sáros talajon csúszkáltunk. Kis csapatunk elszántságát a Teremtő megjutalmazta. Mire a kilátópontra értünk a hirtelen feltámadt szél csodás panorámát adott számunkra.

Éjfélkor a Himnusz eléneklése, majd egymás köszöntése után megcsodáltuk a tűzijátékokat, majd a boldog új évben visszaindultunk a lakóhelyünkre.

Vidám csoportunk a város felett

Érdeemes ellátogatni a zirci arborétumba

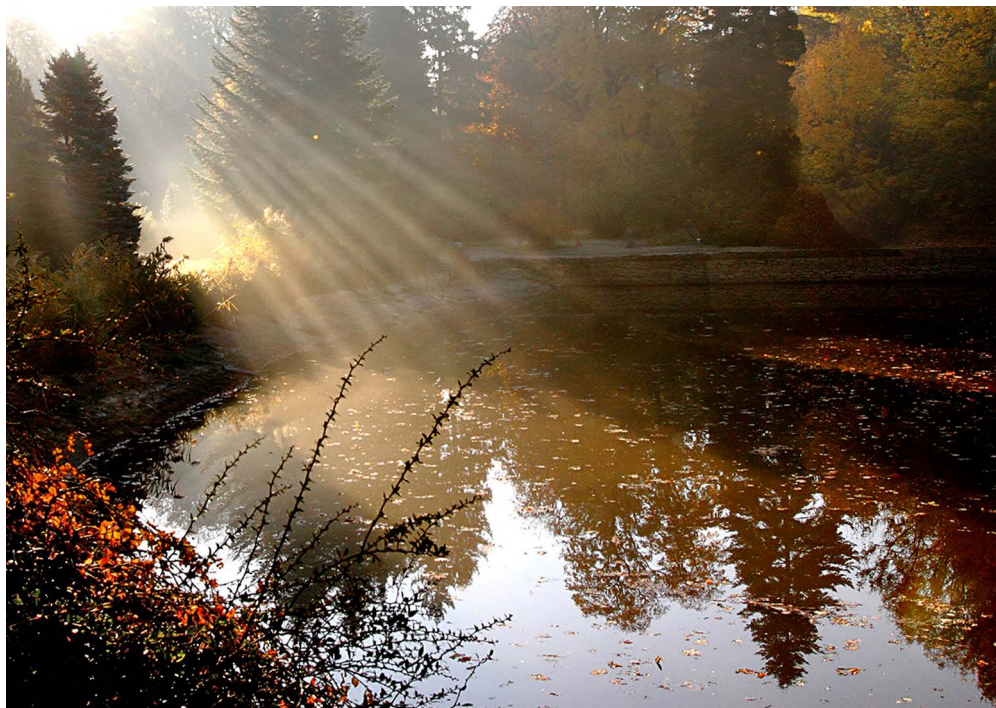
Országunk legmagasabban fekvő növénykertje a kellemes kikapcsolódás, a csend és a béke birodalma. Nem véletlen, hogy több évtizede, amikor Zircre megyek, meglátogatom az arborétumot, az évszakoktól függetlenül, mert a látvány maradandó élményeket, emlékeket ébreszt.

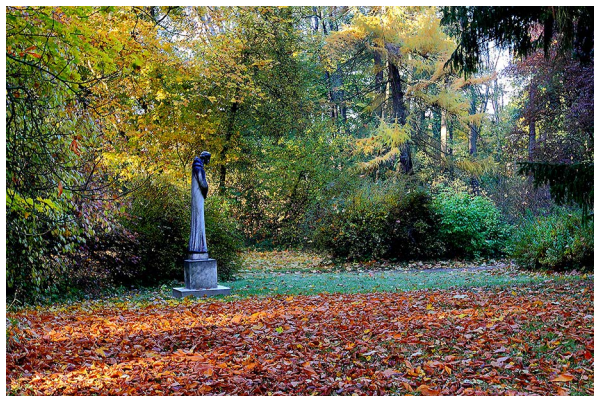
A zirci Apátság kezelésében lévő növénypark a 18. század második felében létesült, ahol a ritka növények mellett, évszázados fák között sétálhatunk. Az Arborétum területén található egy halastó és keresztül folyik a Cuha patak is. Tapasztalatom szerint a növények ápolása, karbantartása, telepítése szakszerűen történik, a különböző fajok név szerinti megjelenítése jól látható módon van kihelyezve. A fák jelentős része a Bakonyra jellemző fajokból áll, de több olyan növény is található, amelyek más földrészeken honosak. A növények maximális védelmet élveznek, mert természetvédelmi területről beszélhetünk, amelynek megóvása mindenki számára fontos.

Az arborétumban séta közben megpihenhetünk egy filagóriában és a kellemes környezetben elhelyezett padokon, nyári időszakban büfé szolgáltatással is találkoztam. A szép virágok tavasztól folyamatosan nyílnak, a fák nyáron kellemes árnyékot adnak, az ősz színei lenyűgözőek és télen a dér, a hó és jég is különleges formákat képeznek.

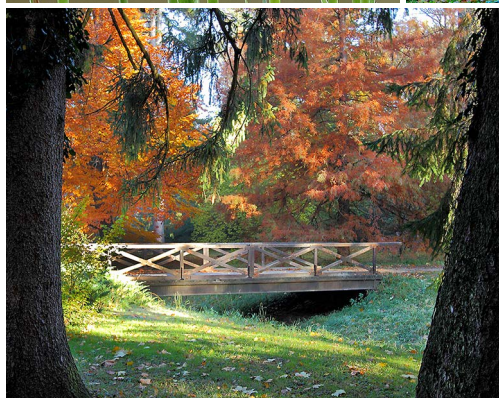
A látogatók között gyakran látni iskolai osztályokat, amely örömteli számunkra a természet szeretetének, életre szóló kialakulása érdekében. Érdeemes fotózni az emlékek látható megőrzése érdekében.

Kállay László, Heves Megyei Fotóklub

Szent Bernát szobra
Szibériai nőszirm
*Tradescantia vir-
giniana* (amerikában
őshonos)
Pihenőhely

Híd a sétaúton

Kanadai szellőrózsa

A Satorókőpusztai-barlang bejáratánál

A Magyar Pálos Rend maradványai

Magyarországi Kárpát Egyesület túrái

Sátorkőpusztai-barlang

Október 16-án kirándultunk az Esztergom közeli Pilis-hegységben lévő Nagy-Strázsa-hegy oldalában elhelyezkedő kristálybarlangba. A barlang fokozottan védett és ezért csak előzetes engedéllyel látogatható. A Duna-Ipoly Nemzeti Park honlapján ez olvasható erről: *„Befoglaló közeze triász időszaki dachsteini mészkő, melybe a mélyből feltörő meleg vizek gömbfülkék egész sorozatát oldották ki. A 45 méternyi függőleges kiterjedésben, gyöngysorszerűen egymásba fűződő fülkefüzér a tisztán hévizes eredetű barlangképződés egyik típusos iskolapéldája. A hévizes formakincset a mélyebb szakaszokon különleges ásványkiválások egymásra épült sorozata teszi teljessé. Van, ahol a kőzetben lévő kalciterek rajzolnak különös, kusza formákat a falakra, máshol vékony borsókörétegek, vagy aragonitpamacsok borítják a falakat. Mindennek a tetejébe vastag gipszréteg is keletkezett, mely helyenként egészen finom gipsz száálakból, vagy szeszélyesen kacsaringózó gipszvirágokból áll össze. A barlang talán legkülönlegesebb, és hazánkban máshonnan nem ismert képződményei a nagy létra közelében található, 50-60 cm átmérőt is elérő, magasba törő gipszpillérek.”*

A 354 m hosszú barlangot kb. fél óra alatt végigjártuk és valóban lenyűgöző látványban volt részünk. Utána a közeli Magyar Pálos Rend romjait tekintettük meg.

Leány- és Legény-barlang

A barlang túrákat folytatva másnap, október 17-én délelőtt szintén a Pilis-hegységbe látogatunk. Klastrompusztáról indulva a Csévi-szirtek rejtik a járatokat. Ismételten a Duna-Ipoly Nemzeti Park oldalát hívtam segítségül: „A két bejárat közül az egykori Legény-barlangé a nagyobb és látványosabb. A háromszög alakú, tágas csarnoka sok oldott formakincset rejt, mennyezetén szép oldott gömbüstöket, fosszilis cseppkőfolyásokat figyelhetünk meg. A csarnok végében kicsi vasajtó zárja el a továbbjutást a barlang belső részei felé. Bejáratából gyönyörű kilátás nyílik a Dorogi-medence irányába, télen pedig látványos jégcsapok szoktak a fölötte magasodó sziklafalról leszivárgó vizekből kialakulni.

A Leány-barlang bejárata ugyan jóval kisebb a párjánál, de annál izgalmasabb körülnézni benne, főleg, ha van egy lámpánk! Kialakulásában meghatározó volt kibillent helyzetben lévő, ferde közetrétegek elhelyezkedése, melyek jól megfigyelhetők a bejárat szaksz bal oldalán húzódó meredek, síma falán. A belső teremből bal kéz felé egy kb. 10 méter magas kürtő tör a magasba, mely a felszínre lyukad. Másik irányba egy nagyobb termecskébe kukkanthatunk be, melynek mennyezetén gyakran tanyáznak denevérek. A lefelé vezető, terméskőből kirakott lépcsősor a barlang folytatását elzáró vasajtóhoz vezet. A belsőbb részek a nehéz járhatóság, és a gazdag ásványkiválások védelme érdekében csak engedéllyel látogathatók, melynek megszerzéséhez speciális barlangjáró végzettség szükséges.”

Barlangbelső részlet

Barlangász csapatunk

Gyülekező a Korányi Intézet buszmegállójánál

Kitörés-útvonal túra

November 7-én, vasárnap gyalog-túra volt a Bohemia baráti kör szervezésében. Túravezető: Szabó Gábor. Két MKE tag, Méhész László Mátyás és Diószegi Olga részt vettünk ezen a túrán.

Útvonal: *Országos Korányi Intézet buszmegállójából – a kitörés útvonalán lévő katonasírok – Nagy-Sziklafal – Nagykovácsi Öregiskola*, ahol megnéztük a cseh Őriás-hegységben készült felvételeket felelevenítve a sok szép élményt.

A kitörés útvonalán lévő katonasírok

Naszály túra

November 9-én, kedden már egy újabb gyalogtúrán vettünk részt. A Vác közelében lévő Naszály-hegyet jártuk be. Túravezető: Bencés Emese.

Pihenő a Naszály élményútvonalon

X. Bethlen Gábor Emléktúra

A Hazajáró Egylet X. Bethlen Gábor Emléktúráján vettünk részt 2021. november 13-án. A Pádis-fennsíkon kialakított sárga jelzésű Glavoj körtúrát – nagy szintkülönbségekkel – teljesítettük.

A túra kiírása a következő volt:

„Mindenkít szeretettel meghívunk az immár hagyománynak számító, idén is megszervezésre kerülő X. Bethlen Gábor túrára, mellyel a nagy erdélyi fejedeleme emlékezünk. A kirándulás mellett a túra fontos célja, hogy felhívja a figyelmet a Fekete-Körös völgyi magyarság jelenlétére, hagyományaira és kultúrájára, valamint Czárán Gyula örökségének ápolására és továbbadására, azaz a természeti látványosságok magyar elnevezésének megőrzése. Ez úttal a Bihar-hegység egyik gyöngyszemét, a Galbena-szurdokot járjuk végig. A túra a Hazajáró kupa része.

Túraterv: A Pádis melletti Glavoj-réten gyülekezünk helyi idő szerint 09:00-kor. A kék kör jelzés mentén indulunk el a Csodavár irányába, majd a második leágazásnál a Ponor-rét felől érkező sárga kör jelzéssel közösen a Csodavár felső körútjára térünk. A Porcika-zsomboly felé leágazó sárga kör jelzést követjük tovább, mely elvezet bennünket a Galbena-kitörés nevű forrásig. Innen kezdődik a kalandos Galbena-szurdok túra, mely során végig haladunk a szurdok helyenként sziklafalon, láncos-sodronyos biztosítással megerősített útvonalán.

A szurdokból a Száraz-völgyben lépünk ki, ahonnan meredek emelkedőn kaptatunk fel a Flóra-réten át az Eszkimó-jégbarlangig. A jégbarlangnál tett pihenőt követően továbbra is a sárga kör jelzést követjük vissza a Glavoj-rétig. Táv: 15,5 km, szint: 885 m, idő: kb. 7 óra. Indulás: 2021.11.13.-én 05:30-kor Békéscsaba, OBI Andrássy úti oldalából. Utazás kisbusszal.”

Nehéz volt a haladás a Galbena-szurdokban

Végül a túrát a fentiek szerint sikerült teljesíteni. Kivéve, hogy két csoportban indultunk el: az egyiket Varga Csaba vezette. Mi a másikban voltunk és később indultunk Kocziha Attila vezetésével a körúton az ellenkező irányban. Félúton volt a nagy örömteli találkozás.

Félúton volt a nagy örömteli találkozás

Számítástechnikai eszközökkel jól felszerelt indító állomás, Badacsonytomaj

Tanúhegyek Teljesítménytúra

A Magyarországi Kárpát Egyesület és a Szent Jakab Zarándok Egyesület 2021. november 27-én sikeresen lebonyolította a Tanúhegyek Teljesítménytúrát 10, 20 és 40 kilométeres távokkal badacsonytomaji központtal. Én és Olgi a korábbi évekhez hasonlóan a Gulács-hegy csúcsán voltunk pontőrök. Mi mindössze 3 km-t túráztunk a hegycsúcsra és vissza, hogy a közel 600 résztvevő sikeresen teljesíthesse a távokat.

Gulács-hegyi ellenőrzőpont

Mikulás napi via ferrata

2021. december 4-én részt vettünk a Vasaltutak rendezvényén a tatabányai mászófalon.

Kajakokkal, kenekkel gyarapodott egyesületünk

Néhány éve evezős szakosztályunk igen aktív, de mivel kevesen rendelkeznek saját vízi járművel, ezért az eddigi vízitúrákat leginkább bérelt kajakokkal tudták megtenni.

2022 tavaszán az Ulyssys Kft egyesületünknek nyújtott támogatásával a Magyarországi Kárpát Egyesület az alábbi 5 db hajó tulajdonosa lett:

1 db Túrakenu

3 db Túrakajak 2 személyes

1 db Túrakajak 1 személyes

A hajók tárolása a *Budapest III. Római part 29. címen az RSE Rent a boat kajak-kenu kölcsönző területén* történik bérlőként.

A csónakház minden nap 9 órától 18 óráig tart nyitva.

Ünnepnapokon ettől eltérő lehet a nyitva tartás.

A biztonságos és rendeltetésszerű használat érdekében az alábbi szabályok érvényesek:

A hajó kivételének feltételei:

Önálló hajóhasználatra jogosultság: első alkalommal Weszely György szakosztályvezetőnél, vagy Méhes László elnökségi tagnál a gyakorlati tudás, jártasság igazolása. Ezután csónakházban kifüggesztett listán szerepel a nevük, mint önálló hajóhasználatra jogosultak.

További feltételek:

- Befizetett tagsági díj (vendéget az önálló hajó használatra jogosultak vihetnek magukkal, ennek feltétele az MKE részére 2000,- Ft/nap/beülönnyílás fizetése).
- Idegeneknek hajókölcsönzés nincs, a telepen a RCS hajókölcsönzőben van erre lehetőség.
- Úszástudás.
- A csónakházi naplóban kivétel és visszahozatal beírása.
- Kötelező felszerelés (kötél, mentőmellény személyenként, szivacs, lámpa) biztosítása.
- Használat után a hajókat megtisztítva az eredeti helyükre kell visszahelyezni.
- Hajóban keletkezett kárt a használó köteles kijavíttatni vagy megtéríteni.
- A kiírt szervezett túrák hajóigénye elsőbbséget élvez a többi igényvel szemben.

A csónakházban és az egyesületi fórumokon közzétesszük a részletes szabályozást.

Weszely György szakosztályvezető

Szépségek a szomszédságban

Új nemzedék és örökifjak apró lépésekkel

A járvány előtt-alatt új nemzedék cseperedett fel, ezért kezdésként könnyű túrákkal Budapest környékének nevezetességeit fedeztük fel. Sokszor messzire kalandozunk, és a közelünkben lévő érdekességeket nem is ismerjük, néhányra én is a járvány ideje alatt bukkantam rá. Örökifjú tagjaink is szívesen csatlakoztak a rövid, de látványos túrákhoz, amelyet kisgyermekes családoknak is bátran ajánlunk. Mi is szívesen fedeztük fel újra a világot a kisgyermekek szemével.

2021. novemberében a Naplás-tavat és környékét cserkészttük be

a csapat gyermektagjai futva közlekedtek a tanösvény állomásai között és ezt csak az új kilátóhoz felfelé kapaszkodva hagyták abba. Bár nem láttunk messzire a párásság miatt, de az ezer színben pompázó őszi erdő és a tó megejtő látványa miatt érdemes volt felmászni a sok lépcsőn. Lefelé az erdőben és a Szilas-patak mentén folytatódott a terepfutás, némi fára mászással tarkítva, amit a Zúgó-pataki pihenő játszóterén mászókára mászás váltott, közben megcsodáltunk egy legelő kecskenyáját és néhány érdekes növesű fűzfát.

Csapat a gáton és a tóparton

Hűvös fogadtatásban volt részünk, de három irányból érkező csapatunk egyetlen tagja sem veszett el a ködben, és félórányi aszfalttaposás után mindenki megérkezett a Naplás-tavi büféhez. Bemelegítésnek jól esett egy-egy forró tea vagy kávé és melegszendvics, ezután kacsahápopággal és a tanösvény tábláinak tanulmányozásával fűszerezett tókerülés következett. Alighanem a következő futónemzedék került a szárnyaik alá, mert

Csapat a tanyaudvarban

A kerékpárútra térve hatalmas vetési varjú kolónia károgtott felettünk, majd legett a mellétünk elterülő réten. Mici még a fogát is otthagytta, természetesen a kiesett tejfogát eljuttattuk a fogtündérékhez.

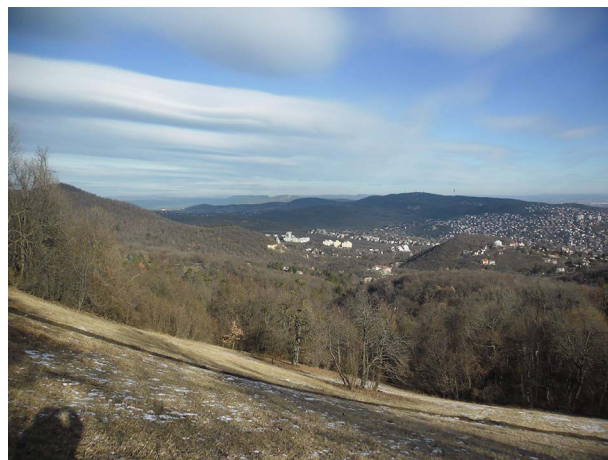
Utunk végén a sashalmi Kertvárosi Tanyaudvarban csodálhattunk meg mindenféle háziállatot, a Rákosmenti Mezei Őrszolgálat működteti a tanyát és gondozza a sok-sok jószágot.

Itt található a tavaly 100 évesen elhunyt Bálint gazda kertje is sok-sok növényvel.

2022. januárjában a Budai-hegység-

ben két orkánerejű szeles nap között szélmentes derűs idő fogadott a Normafánál. A környék megszépült: a hatalmas romos Olimpia szálló helyén új park fogadott. A kitisztult levegő miatt pazar panoráma tárult elénk, itt-ott még hó is volt, és a játszóteret is kipróbáltuk, mielőtt elindultunk Erzsébet királyné (Sissi) egyik kedves túraújtján a János-hegy felé. A kilátót is az ő emlékére építették, Sissi korában csak egy faépítmény állt a hegy csúcsán. A legfelső emeletre felkapaszkodva ugyan erős szél fogadott, de páratlan körpanorámát élvezhetünk Budapest legmagasabb pontjáról.

Csapat a barlang kijáratánál

A Kis-Hárshegy kilátója felé vetjük az irányt. Makovecz Imre által tervezett rönk kilátóból is körpanoráma fogadott, de már befelhősödött az ég. A sárga jelzésen elindultunk a Hűvösvölgy felé, útközben Marci erdősítés címén makkot ültetett, majd később megnézzük a fejleményeket. Reméljük, hogy idővel hatalmas tölgyfa fog árnyékot adni az utódainknak.

A túra során nem sikerült igazodni a gyermekvasúthoz, de több

Kilátás a Normafánál

Budaszentlőrinc, Pálósi templom romja

ponton is fel lehet szállni rá (János-hegy alja, Szép-Juhászné, Hűvösvölgy).

2022. februárjában Isaszegre kalandoztunk

Miután háromfelől legalább húszan terelődünk össze az isaszegi Városházánál és a 7 éves Enikő személyében új túratársat is köszöntöttünk, zöld útra léptünk és a gótikus műemlék templom felé vettük az irányt. 2009-ben már jártunk erre, azóta megtisztították a templom környékét a bozótól, és az élénk szél miatt is

Isaszeg, csapat a gótikus műemlék templomnál

pazar kilátásban volt részünk. Megépült a Kálvária is, aminek 13 éve csak a kezdeti nyomait láttuk. A Kálváriadomb megmászása után egy rövid, de erősen meredek lejtőn át lehet továbbmenni a katonasírok felé, de sikeresen lejutottunk az aljára kisgyermekkel, műtött lábbal és csúszós cipővel is. Évi még egy kóró-koronát is kapott a hajába jutalmul. Ezután már meneteles utunk volt az isaszegi csata helyszínére a katonasírokig, ahol uzsonnáztunk és megemlékeztünk az itt hősi halált halt honvédekről.

Piros jelzésre váltottunk, amelyen egy újabb dombra a csata emlékművéhez jutottunk, ahol igen vehemens szélrohamokkal és körpanorámával szembesültünk. A domb alján egy korábbi, IV. Béla és fia V. István között zajló csatát megörökítő emléktáblát is találtunk. Innen piros kereszt jelzésen a vasútállomásra, majd egy kis vonatkozás után a Gödöllői kastélyhoz érkeztünk.

A jegypénztárnál a gyermek szekció minden tagja kapott egy rejtvénylapot és ennek segítségével fedeztük fel a kastély rejtjelmeit. Helyzetünket bonyolította, hogy az óvodás és három első gyermekünk még nem tudott írni, a rejtvény kitöltése Larára, Lilire és Márkra hárult, így elszakadtunk a csapat többi részétől. A kastély bejárása és a rejtvény megfejtése után a gyermekszekció még sétált egyet a kastélyparkban és útban a vasút felé meghódított egy szerteágazó hatalmas platánfát is.

2022. márciusában már kék túrára invitáltuk az érdeklődőket, újjáértük a Hollókő – Bablevescsárda szakaszt, mivel időközben Felsőtold határában felépült az Isten tenyere kilátó, és emiatt módosult a régi útvonal.

Hollókőn az Ófaluban tettünk egy gyors időutazást: míg Laci és Olgi a várat cserkésztek be (zárva volt), mi meglátogattunk néhány nyitva lévő hagyományőrző boltot, a Falumúzeumot és a tejboltot, ahol tízóraiztunk, mielőtt a kék útra léptünk volna. Arrafelé ez igazi kaland, negyedszer jártam ott kék túrán, és most a harmadik eltérő útvonalon hagytam el a falut.

Négy éve még a dombok mögötti völgyben ment az út, most az „Isten tenyere” kilátó miatt felvezették az utat a dombok tetejére. Sejtettük, hogy a kilátóig emelkedő vár ránk a korábbi lejtő helyett, de azt nem, hogy ennyi! A hatalmas kezét formázó kilátó ugyanis nem a legmagasabb domb tetején, hanem egy hármashalom hegyvonulat utolsó csúcsán túl, már a lejtőn épült meg. Az utat buta vonalvezetéssel toronyiránt az összes domb gerincén, szűz területen vezették át, pedig a faluból több régi szekérút megy arra (az egyik tanösvény is), azt is felfesthették volna. De a hely és a látvány mindenért kárpótol, valóban Isten tenyerén érezhettük magunkat, (kicsit túl) sok egyéb túrázóval egyetemben.

Ezután Alsótoldig egy lejtő és egy hosszú szántóföldi út várt ránk vadászelekekkel tarkítva, egyet Lili és Enikő meg is hódított. Alsótoldtól majdnem Cserhátszentivánig aszfalttaposás következett, majd a Zsúnyi-patak völgyétől a Bézma-hegyet megkerülve értük el a Bableves-csárdát. A csapat lassabban haladó fele úgy tervezte, hogy inkább a későbbi busszal indul haza, csak nyugodtan megehessen egy levest a csárdában, de olyan lassú volt a kiszolgálás, hogy ez a tervünk füstbe ment. A buszmegálló nem a csárda előtt áll, hanem egy kicsit távolabbi útkereszteződésben, így nem kockáztattunk, idejekorán kimentünk a megállóhoz.

Isaszeg, csapat a katonasíroknál

Négy éve ebben a buszmegállóban fordított irányú menetrendet találtunk, most a megfelelő volt kitáblázva és a busz is pontosan érkezett. Amikor a vezető megtudta, hogy Pásztón a 21-es út túloldalán egy pusztai megállóban kellene átszállnunk a Salgótarjánból Pestre közlekedő buszra, és alkonyatban 12 km után gyermekekkel nem igazán kolbászolnánk újabb kilométereken át ismeretlen külterületen, rögtön felajánlotta, hogy kiviszi a csapatot a külterületi megállóba. Eme felmentő tettéért megajándékoztuk egy „világlátott” csokis

A Gödöllői kastély udvarán

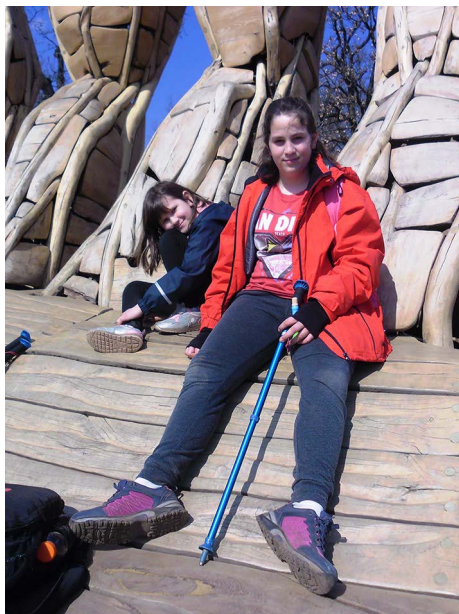

A csapat Hollókőn

croissant-nal és egy dobozos üdítővel. Így a megfelelő megállóban bámészkodva még eltöltöttünk vagy fél órát, de ennyi idő alatt sem jöttünk rá, hogy miért nem a busz kanyarodik be a pásztói vasútállomáshoz (5 perc), miért az utasoknak kell ide kigyalogni (kb. fél óra). De legalább a pesti busz is idejében érkezett és innen már meneteles utunk volt hazafelé.

Áprilistól (a 2020-as járvány előtti terveinket pótolva) a Gerecsében folytatjuk a kék túrát.

Majer Zsuzsanna, MKE

Enikő és Lili az Isten tenyere kilátón

Évfordulóink

Van okunk ünnepelni, mert több jeles évfordulónk is közeleg

Idén 70 éve, 1952. januárjában hirdette meg a *Budapesti Lokomotív Sportkör* a saját turistái számára az *Országos Kéktúrát* (OKT). A 70. évfordulón a jogutód Lokomotív Turista Egyesület meghirdetett egy OKT 70 akciót. Idén, egész évben az Országos Kéktúrából egy összefüggő 70 km-es szakaszt kell 70 óra alatt egy irányban teljesíteni. Egyesületünk kék túrázó tagjai ekkora távot az augusztusi Encs – Hollóháza szakaszon tudnak bejárni.

Legnagyobb ünnepünk 2023-ban az MKE 150. éves jubileuma. 1873-ban, alakult meg a *Magyarországi Kárpát Egyesület* Európa hetedik, Magyarország első turistaegyesületeként. Az egyesület 47 év működés és rengeteg érték létrehozása után a Trianoni békediktátummal minden vagyonát elveszítette, de magashegységeink határon kívülre kerülése után több patinás turistaegyesülettel együtt oroszlánrésztt vállalt a jelenlegi országterület turisztalétesítményeinek kiépítésében és fenntartásában, egészen 1945-ig, amikor az egyesületet minden más polgári szervezettel együtt feloszlatták, minden ingó és ingatlan vagyonát elkobozták, könyvtárát szétszórták.

Éppen 30 éve, 1992-ben alakult újjá a Magyarországi Kárpát Egyesület, bár vagyonát, az általa épített és üzemeltetett turistaházakat nem kapta vissza, túrák sokaságát, teljesítménytúrákat, túramozgalmakat szervezett a Kárpát-medencében, a Magas-Tátrában és a Kárpátok hegyvonulatain.

2004-ben, az Európai Unióhoz való csatlakozáskor *Vámos László* szervezésében *Mályi József* vezetésével a teljes Kárpát-koszorút bejárta az egyesület néhány tagja, emellett évente egy-egy szakaszt *Vámos László* szervezésével

PKE-s túratársaink jártak be. A Kárpát-koszorú túráról a Kárpáti Lapok 2020/3. számában részletes beszámoló olvasható.

135. évfordulónkat Kárpátalján gerinc- és csillagtúrákkal, 140. évfordulónkat a Magas-Tátrában könnyebb és nehezebb túrák mellett egy kiállítással is megünnepeltük. A tárlat megrendezésében segítségünkre volt *Nyisztor Miklós*, aki szervezeten gyűjti és az évfordulóra biztosította az MKE 1945 előtti életét bemutató egyesületi relikviákat.

MKE 140. évforduló kiállítás részlet

Eljutottunk a Kárpátokon túlra is: A PKE szervezésében a csapat néhány tagja végigjárta az *El Camino*-t, mások *Vámos László* szervezésében és vezetésével feljutottak az 5642 méter magas *Elbruszra* és a *Pamír* 7100 méter fölötti

csúcására is. *Kerékpáros szakosztályunk* tagjai a Duna és a hazai tavak mentén próbálták ki a kerékpárutakat, egyénileg *Juhász Gábor Törökországot, Pintér Misi bácsi Olaszországot* járta be, *Stauróczky Tamás* pedig az *Alpok hágóin* tette próbára edzettségét a kerékpárjával.

A *PKE szervezésében az Alföldi kék túrát* is kerékpárral teljesítették az erre vállalkozó túratársak.

A *KEE szervezésében* kalandvagyó túratársaink kerékpár helyett – *Tietze Nándor* vezetésével – *Via ferrata túrákkal* járják be az Alpokat, míg *Köves Gyula* irányításával minden évben a *Magas-Tátrában ünneplik* meg egyesületünk évfordulóit.

Síszakosztályunk tagjai pedig a *Hargita* mellett *Arnoldsteinben* és *franciaországi síterepken* is kipróbálták sítudásukat, önkéntesként pedig a *Börzsönyben* karbantartották a sítakat és Nagy Hideg-hegyen sífelvonót is üzemeltetett hosszú éveken át.

Kalandoztunk Északi Zöld és Országos Kék túrán, barlangásztunk, vitorláztunk, eveztünk. *Vízitúra szakosztályunk* az utóbbi években több egynapos evezés mellett egy hosszabb, 8-10 napos sátoros túrát is rendezett a Dunán Dévény – Budapest és Budapest – Gemenc – Baja valamint a Vág – Duna és Rába – Duna szakaszokon és tavaly a Balaton déli partvonalá mentén. Idén Tisza túra és a Balaton északi part menti evezős túrák kerülnek megrendezésre.

Egyesületünk és testvérszervezeteink sok, évek-évtizedek óta megrendezett *teljesítménytúrát rendeznek* és biztosítanak.

A rendszerváltozás után készült leghosszabb új magyarországi turistaút, az *500 km-es Északi Zöld útvonal létrejöttében* újjáalakult egyesületünk egyes tagjai is segítettek. A munkát az Ifjúsági Minisztérium gazdasági szervezete a Mobilitás Kft. és Mályi József Generál Kaiser Bt-je finanszírozta. 2005 tavaszától egy éven át *Mályi József* egyszemélyes vállalkozásban, *Victor Mónika, Nagy Péter* és több túratársunk segítségével gondoskodott a teljes Északi Zöld

túra jelzőtábláinak kihelyezéséről és a jelzések felfestéséről. A munkálatokról az akkori Kárpáti Lapok egyes számaiban készült beszámoló.

2015-ben nemzetközi pályázaton vettünk részt a Szlovák Kárpát Egyesülettel és egy lengyel turistaegyesület több tagjával közösen: *Koszovóban turizmusfejlesztés* céljából turistaút kiépítésben segédkezett egyesületünk néhány tagja.

Bár saját tulajdonú turistaházunk továbbra sincs, a *KEE hat erdei házat gondoz a Bükkben*. Túratársaink önkéntes munkájával végzett felújítás után néhány évig használhattuk a *Börzsönyben a Szén-pataki házat és a Magas-Tax turistaházat*, emellett közel nyolc éven át *Galgóczy Csaba* és *Hompot Lídia* túratársunk bérelte és több egyesületi tag segítségével üzemeltette a *Nagy Hideg-hegy turistaházat*.

Egyesületi életünk hírmondója a Kárpáti Lapok, amelyet túratársaink beküldött anyagaiból és saját erőforrásaiból önkéntes munkában *Nagy Péter* szerkeszt évtizedek óta. Munkájának legnagyobb elismerése, hogy a Kárpáti Lapokat 2018-ban az Országos Széchényi Könyvtár kezdeményezésére felvették az *Elektronikus Periodika Adatbázisba*, így kiadványunkat az OSZK archiválja és nyilvánosan elérhetővé teszi minden érdeklődő számára. Bátran éljünk a lehetőséggel és minél több egyesületi túraprogramról számoljunk be a lap hasábjain!

A világvárvány miatt ismét nehezebb helyzetbe került az egyesület, sok megszokott programot nem lehetett megtartani, a korlátozások miatt többször csak egyénileg vagy családi körben túrázhattunk, és sok esetben a határon túlra sem juthattunk el.

Reméljük, hogy ezt az időszakot végleg magunk mögött hagyhatjuk, mert a kettős évforduló kapcsán sok közös túra- és kulturális programot szeretnénk szervezni, hogy méltó módon tudjuk megünnepelni a magyar turisztaság, és egyesületünk megalakításának 150. éves évfordulóját.

Majer Zsuzsanna, MKE

Örömhír

Személyes levélként kaptam az alábbi sorokat. Ennek ellenére a tartalmát szétkürtölöm a Kárpátos közönségnek. Erre engedélyt nem kértem, remélem ebből nem lesz örök harag... (Nagy Péter)

Nádudvary György a feketeahalmi vándortáborban

Megosztjuk örömiinket Veletek. Sepsiszentgyörgyön, 2022. március 24-én, délután három órakor, a Fidelitas szálloda dísztermében kaptam meg a Magyar Arany Érdemkereszt kitüntetését, melyet Tóth László, Magyarországi Csíkszeredai Főkonzulátusának főkonzulja adott át.

A lentebb mellékelt méltatásomat Percze László konzul olvasta fel. Nagyon jó volt, hogy erre az örömteli eseményre Sepsiszentgyörgyön került sor, ahol közel 33 évet dolgoztam, nem kellett Csíkszeredába menni a Főkonzulátusra. Kellems meglepésemre a jelenlevő Tamás Sándor, Kovászna Megye Tanácsának elnöke és Antal Árpád Sepsiszentgyörgy polgármestere berámázott elismerő oklevéllel ajándékozott meg. Örvendtem, nem felejtettek el 21 év után sem, amióta eljöttem Sepsiszentgyörgyről.

A következő szöveggel köszöntem meg a kitüntetést:

Szeretettel, barátsággal, tisztelettel üdvözlöm a jelenlevőket. Nagyon boldog vagyok, örülök a kitüntetésnek. Először is köszönetet kell mondanom. Soli Deo Gloria. Igen, egyedül Istené a dicsőség. Ő intézte úgy, hogy a második bécsi döntés után két és fél éves koromban családommal 1941. őszén a dunántúli Kapuvárról Erdélybe kerüljek, a pártiumi Szilágysomlyóra. Életem pályája Nagyváradon, Kolozsváron, Kudzsiroon, Sepsiszentgyörgyön, Brassóban folytatódott. Hálásan köszönöm Anyaországomnak, hogy több mint ezer kilométerre szülőhelyemtől is megtalált és kitüntetett. A házasság alatt szerzett javak közösek, így kitüntetésem fele a jelenlevő feleségemé. Külön öröm számomra, hogy a Magyar Arany Érdemkeresztet itt, Sepsiszentgyörgyön, kedves városomban vehettem át, ahol a hivatali ranglétrán a csúcsra jutottam, ahol közel 33 évet dolgoztam, ahol annyi szeretetet, megbecsülést kaptam. Köszönöm a Brassó megyei érdekvédelmi szervezetünknek, az RMDSZ stábjának, az itt jelenlevő Kirsch Gábor megyei elnökünknek, hogy nyugdíjazásom után politikai karrierem kiteljesedhetett, én, a dunántúli fiú kétszer is képviselhettem Brassó megye magyarságát a Román Parlamentben és most is közösen szolgálhatjuk magyar közösségünket. Köszönöm a brassói civil szervezeteknek: az Erdélyi Kárpát Egyesületnek, a Brassói Magyar Dalárdának, a Csütörtöki sétálóknak, hogy együtt szorgalmazzuk az egészséges életvitelt és nem hagyjuk elnémulni a magyar dalt a Cenk alatt. Kitüntetésem alkalmából nosztalgiával emlékezem Kapuvárra, ahol 1943. nyarán, négy és fél évesen csodálkoztam rá a világra, ahol a teremben levő Éva nővéremmel és négy unokatestvéremmel emlékezetesen szép hónapot töltöttünk el anyai nagyszüleinknél. Számomra az a hónap maga volt a paradicsom. Szeretném ha a kapuvári Önkormányzat is magáénak tekintene, mint olyant aki nem hozott szégyent a fejükre.

Nincs okom panaszra, hiszen Erdélyben, második hazámban is számos csodálatos évet éltem meg, főleg a rendszerváltás után. Kitüntetésemet útjelzőnek tekintem, annak, hogy jó úton haladok a harmadik, az örökhasza irányába.

Nádudvary György Gusztáv Jenő, a Győr-Moson-Sopron megyei Kapuváron született 1939. február 24-én. Szilágysomlyón végezte el az elemi iskolát, aztán Nagyváradon a középiskolát 1955-ben, jogi diplomát Kolozsváron, a Babeş–Bolyai Tudományegyetemen szerzett 1960-ban. 1968-ban Brassóba költözött. Munkahelyei Sepsiszentgyörgyön voltak, ahova naponta ingázott. A Kovászna Megyei Statisztikai Igazgatóságon 1968. május 20-tól főközgazdász, osztályvezető, majd 1990. december 1-től 1997. június 30-ig aligazgató. 1997. július 1-től, nyugdíjazásáig, azaz 2000. október 31-ig a Kovászna Megyei Munkaügyi és Társadalomvédelmi Vezérigazgatóságnál vezérigazgató. Mint vezérigazgató, hivatalból alelnöke volt a Kovászna Megye Tanácsa keretében működő Kovászna Megyei Gyermekvédő Bizottságnak is. A rendszerváltás után bontakozott ki közéleti tevékenysége. Ezzel párhuzamosan brassói riportere volt a *Marosvásárhelyi Rádió és a Bukaresti Rádió* magyar adásának, a csíkszeredai *Új Sportnak*, a bukaresti *Magyar Szónak*, a sepsiszentgyörgyi *Pénz és Piac* folyóiratnak. Rendszeresen jelentek meg és jelennek meg cikkei a *Brassói Lapok* hetilapban, az *Erdélyi Gyopár* és a *Kárpáti Lapok* turista folyóiratokban. Az Erdélyi Kárpát Egyesület brassói turista osztályának újjáalapító tagja, 1994-1996-ban alelnöke. Több mint 25 éve énekel a Brassói Magyar Dalárdában, 2010 óta alelnöke. Munkásságát Guttman Mihály-díjjal is kitüntette a Romániai Magyar Dalosszövetség.

Politikai tevékenységét illetően, 1990-től tagja a Brassó megyei RMDSZ-nek. Az RMDSZ Megyei Küldöttek Tanácsának 1994-től volt tagja, 1994-1996-ban pedig titkára. A 2000. évi helyhatósági választások során Brassó önkormányzatában tanácsos lett. 2004-ben bekerült Románia Parlamentjébe, ahol 2004. december 13-ig tevékenykedett. 2005 februárjában ismét bekerült RMDSZ tanácsosként Brassó Helyi Tanácsába. Románia Parlamentjébe másodsorra 2008-ban került be, beválasztották a Képviselőház Jogügyi Bizottságába is. Az RMDSZ küldöttség tagjaként, büszkén képviselte Budapesten, az Országházban a romániai magyarságot a 2008. szeptemberi Kárpát-Medencei Magyar Képviselők Fórumán. Az RMDSZ Szövetségi Tanácsában 2004-től 2012-ig tevékenykedett, az utolsó két évben az SZKT titkári teendőit is ellátta.

2001 januárjától tart ingyenes jogsegélyszolgálatot Brassóban. Segítségével több, mint 100 személynek ítélték meg a jelentős havi kárpótlást és egyéb kedvezményeket. Azokról van szó, akiket magyarságuk miatt elüldöztek a II. bécsi döntés következtében, valamint a katonaköteles férfiakról, akiket az 1950-es években katonai szolgálatra hívtak be, de megbízhatatlan származásúaknak nyilvánítottak, ezért nem a fegyveres alakulatokhoz sorolták be, hanem embertelen körülmények között dolgoztatták őket bányákban, építőtelepeken. Számos esetben sikerült orvosolnia a nyugdíjakkal, munkahelyi problémákkal, gyermekneveléssel, adózással, egészségügyi biztosítással kapcsolatos jogos igényeiket.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! A brassói szórványmagyar közösség oszlopos tagjaként végzett kimagasló szervezői és ügyviteli tevékenysége, valamint lelkiismeretes és önzetlen közösségi munkája elismeréseként dr. Áder János köztársasági elnök úr Nádudvary György Gusztáv Jenő részére a Magyar Arany Érdemkereszt kitüntetést adományozza.

Fotós alkotóműhely

Mivel lapunkban még maradt egy szabad oldal ezért megemlítem, hogy a *Reflex fotóklub megbívására 2021. 09. 17-19. napokban a szlovákiai Homonnán jártam*. Ez a vidék – ami a trianoni békediktátum előtti időkben Zemplén vármegye része volt – kiesett a látókörömből. Hiszen a Felvidék magas hegységei mindig elcsábítottak. Talán ezért is e számomra ismeretlen vidékre örömmel és nagy kíváncsisággal mentem. Mindenek előtt megköszönöm Demeter Pálnak, a Heves Megyei Fotóklub vezetőjének, hogy lehetővé tette számomra a három napos hétfégi programot.

Ha a keresőbe beírom a település szlovák elnevezését, kapok egy sor olyan idegen nyelvű ismeretöt, amiben a magyarok említésre sem kerülnek. Ezzel szemben a magyar Wikipédia részletesen tárgyalja a régmúlt és a jelenkor történéseit, érdemes erről ott tájékozódni.

A fotósok rendezvénye a Vihorlát múzeumban volt megtartva, ezért a történetéről ennyit idézek: *„A homonnai kastély építésének eredetét nem jegyezte fel semmilyen okirat, de 1449-ben már állott s mindegyik birtokosa szépített vagy rontott, toldott és bővített rajta... A homonnai kastély a sok stílszerűtlen átalakítás és toldozás dacára ma is impozáns, nagyarányú épület. Alsó falai s különösen egyes alapzati részei, árpádkori építkezésre vallanak és hajdani várjellegét is igazolják. A kastély majdnem szabályos négyszög, nagy udvarral s hatalmas arányú torony alatt fekvő portáléval, melyhez a hajdani vár-árkon át hid vezet, melyet jobbról-balról egy-egy erős pilléren álló kőoroszlán őriz. Belső helyiségei tágasak és kényelmesek és sok értékes műtárgyat tartalmaznak...”*

Ebben a napjainkban renoválás alatt álló épület megszépített termeiben volt a reprezentatív fotókiállítás és az igazi alkotóműhely-munka. Anna Šimkuličová tolmácsolta az elhangzottakat, valamint a város nevezetességinek megismerését is neki köszönhetem.

